

Overweging zondag 11 mei 2013

Niet zonder hulp

Lezingen: 1Samuel 12, 19b- 24; Openbaring 22, 12- 21; Johannes 14, 15- 21.

Een kleine twee weken geleden zaten zo'n vijf miljoen mensen in Nederland voor de televisie om te kijken naar de troonsafstand van de vorstin en de blijde inkomste van de nieuwe koning. Met de ondertekening van de acte van abdicatie door de koningin en door haar opvolger en de vertegenwoordigers van het rijksbestuur was het een feit: we hebben een nieuwe koning. Die dan vervolgens ten overstaan van het volk, vertegenwoordigd door de leden van het voltallige parlement, trouw zweert aan de grondwet en plechtig belooft alles te zullen doen en nalaten wat een constitutioneel monarch gehouden en verwacht is te doen en na te laten.

Daarna beloven de leden van de Staten Generaal zich ook aan de grondwet te zullen houden.

Het is een mooi geven dat het bij deze plechtigheid niet alleen om de koning gaat. Hij is immers geen absoluut vorst. En ook niet om de leden van het parlement alleen, we hebben immers geen bananenrepubliek. Het gaat om de centrale positie van de grondwet. Daaraan hebben allen zich te houden. Dat is de referentie voor iedereen binnen onze vorm van democratisch bestuurd monarchie.

Als bekrachtiging van zijn eed sprak de koning, en na hem ook vele parlementsleden, de woorden: Zo waarlijk helpe mij God almachtig.

Dit betekent niet dat de koning denkt dat zijn koningschap van goddelijke inzetting is.

Het betekent dat hij boven zijn koningschap en boven de grondwet een andere overstijgende instantie erkent die hem en iedere gezagsdrager moet helpen om zijn taak naar behoren en naar de geest ervan te vervullen. Die instantie is niet alleen een hulpe, maar is ook de uiteindelijke normering voor wat zijn koningschap vertegenwoordigt. Hij wordt gedragen door de hulp van God en staat tegelijk onder diens opzicht.

Op zulke momenten komt zo duidelijk naar voren waar het in de samenleving om gaat. Een gezamenlijk gedragen inspanning voor de eenheid en continuïteit van waarden die het leven van allen bevorderen en dienen.

En ook al kennen we in Nederland een strikte scheiding van kerk en staat, toch is het mooi dat deze plechtigheid plaats vindt in de grote Nieuwe kerk van Amsterdam. Het tilt het uit boven het niveau van het louter menselijk maakbare. En maakt duidelijk dat het gaat om een inspanningsverplichting met betrekking tot het ideaal dat we stellen aan onze samenleving. Dat ideaal moet zowel het handelen van de koning als het politieke handelen normeren.

In deze beschrijvingen en gedachten tref ik veel aan dat met de lezingen van vandaag verwant is. Het volk Israel vraagt Samuel om God een koning voor Israel te vragen. Eigenlijk is dat godslasterlijk, want Israel heeft maar één koning en dat is God, de melech be'olam, de koning van de wereld en koning der koningen. Maar Israel wil een koning zoals andere volkeren om zo in aanzien te staan onder de volkeren. Een koning om mee te tellen in de wereld. En wat voor koningen heeft die wereld in die dagen? Veelal absolute alleenheersers, die niet het welzijn van het volk, maar eerder hun eigen doelen voor ogen hebben. Strenge koningen die onderdanigheid eisen en belastingen, die oorlog voeren en tot krijgsdienst verplichten. Koningen die willen heersen in plaats van dienen.

Niet een koning zoals God, die zich heeft verplicht zijn deel van de grondwet, de verbondsakte, te vervullen. Een koning die trouw blijft aan zijn Woord en aan zijn volk, wat er zich ook voordoet. En die bereid is zijn betrokkenheid zichtbaar te maken op een wijze die het volk kan ontvangen. In koning Saul geeft God zijn volk dit teken. Maar terecht waarschuwt Samuel het volk om het teken niet te verwarren met degene die het geeft. De koning vervangt God niet. God blijft de uiteindelijke koning, aan wie ook Saul onderhorig is. Daarom vermaant Samuel zijn volksgenoten om de rechte weg te blijven gaan en God trouw en van harte te blijven dienen. Het volk moet goed blijven onthouden dat het uiteindelijk niet gaat om het tijdelijke koningschap van de wereld, maar om het eeuwige koningschap van God. De heerschappij van de Eeuwige.

Van dit koningschap heeft God ons een teken gegeven in Christus. Hij heeft met zijn leven duidelijk gemaakt wat dienen is en waar het in dat koningschap om gaat. Telkens wanneer zijn volgelingen toespelingen maken op een koningschap van Jezus in staatkundige zin, maakt Hij hun duidelijk dat Hij niet gekomen is om te heersen, maar om te dienen. Dat Hij geen koning is die als de andere regeert met ijzere vuist. Dat zijn koningschap niet van deze wereld is. Hij vertegenwoordigt een andere wereld. Een wereld waarin andere dingen belangrijk zijn dan geld en goed. Zijn koningschap stoelt niet op macht en geweld, maar op dienstbaarheid en liefde.

Zijn komen tot ons maakt dit koninkrijk zichtbaar als menselijke mogelijkheid. Zijn heengaan van ons maakt dit koninkrijk zichtbaar als menselijke verantwoordelijkheid.

Dit is van wezenlijk belang. Gods openbaring en menselijke inzet gaan hand in hand. Dat wat als mogelijkheid wordt gegeven, wordt ook onze opdracht.

We verlangen immers allemaal naar een wereld en een leven waarin er geen sprake is van vervolging van welke aard dan ook. Bevrijding van discriminatie wegens geloof, kleur, maatschappelijke achtergrond of seksuele voorkeur. Een wereld waarin kinderen ongeschonden kunnen opgroeien. Waarin vrede heerst en gerechtigheid wordt gedaan. We verlangen allen te drinken van het verkwikkende water des levens, met volle teugen ons te laven aan de bronnen van het heil. Binnen te gaan door de poorten van de heilige stad.

Maar we kunnen de verantwoordelijkheid voor de vervulling van dit verlangen niet toeschuiven naar een koning, zelfs niet wanneer deze Jezus heet. Dat is te gemakkelijk en zo werkt het niet.

Jezus laat zich niet op die manier toe-eigenen. Hij laat zich niet voor het karretje van ons verlangen spannen. Maar tegelijkertijd kunnen en hoeven we het ook niet zonder Hem te doen. De in Hem geopenbaarde menselijke mogelijkheid tot vrede wordt bestendig door een leven in zijn geest. Het is die geest die bron van leven is.

In en door de geest is Hij met ons om onze voeten te geleiden op een weg van vrede. Het is dezelfde weg waarlangs Hij weer tot ons komt. De weg waarlangs Hij gegaan is, is de weg waarlangs Hij tot ons terugkomt.

Een andere weg dan die van vrede, gerechtigheid en liefde is er niet.

De oproep tot vervulling van de geboden is geen dwangbevel, maar een uitnodiging tot liefde als de enige weg waarlangs de Heer Jezus tot ons komt. In ons midden aanwezig komt. door liefde. Waar liefde heerst, is Hij al.

Kom Heer Jezus, kom. De genade van de Heer Jezus zij met ons allen.